בס"ד

יום **ד', כ"ב בטבת** תשס"א (**17** בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **כ"ב בטבת**, בשנת תקנ"ח(1798-5558), **פרצו פרעות נגד היהודים באנקונה שבאיטליה**. באותו יום, **ברומא, המונים ניסו להעלות באש את הגיטו היהודי** בעיר.

[תאריכון]

על התקופה שקדמה לכך בתולדות היישוב היהודי באיטליה:

הקהילה היהודית באיטליה **היא היישוב היהודי הרצוף העתיק ביותר בגולה**. דברי ימיה משתרעים על-פני יותר מ 2000- שנה וחצי תריסר תרבויות שבאו והלכו זו אחר זו. הרנסאנס, שהחלה להתפשט במאה ה 16- מאיטליה למערב אירופה, חיזקה את הקשרים בין המשכילים הנוצרים לבין המשכילים היהודים.

הרנסאנס דגל בהחייאת התרבות הקלאסית של העולם העתיק. התקופה, שאופיינה בפריחת הספרות והיצירה האמנותית, גם ראה מיתון ביחס כלפי היהודים, וחוקים רבים שנועדו להצר את צעדיהם לא הוצאו אל הפועל. במקומות ששלטו בהם נסיכים נאורים, נהנו היהודים מפריחה ומשקט יחסי. לעומת זאת, במקומות שנשלטו בידי ממשלה חלשה, והאינקוויזיציה צברה בהם כח רב, המשיכו היהודים לסבול מאיבתם של הכמרים ופשוטי העם הנוצרים.

מצבם של יהודי איטליה היה טוב יותר ממצב היהודים בשאר ארצות אירופה, ולכן נקלטו באיטליה רבים ממגורשי ספרד. במהלך המאה ה 16- גורשו אמנם מַלווים יהודים מפירנציה ומוונציה, אך הם נקראו לשוב כעבור שנים מספר. מלכות נאפולי נכבשה בשנת 1502 בידי ספרד. ב 1510- יצא צו לגירוש היהודים מתחומי נאפולי. הצו בוטל וחודש פעמים אחדות, ובסופו של הדבר גורשו משם היהודים ב 1541-.

תור הזהב באיטליה איפשר ליהודים המשכילים להשתלב במקומות שהיו עד אז סגורים בפניהם. יהודים שמשו מהנדסים, יועצי ממשלה ופרופסורים באוניברסיטאות. אומנות הדפוס העברי, שנולדה באיטליה, פשטה משם בתפוצות ישראל; אולם מרבית הספרים העבריים שראו אור במאה ה 16- הודפסו באיטליה. גם הזמרה, הפיוט והאמנות הדרמטית איפיינו את היצירה היהודית האיטלקית באותה תקופה. לקראת הרבע האחרון של המאה ההיא, השתנה היחס ליהודים, והפתיחות כלפיהם נתחלפה בחוקי גזע קשים ובהקמת גטאות סגורים. [ואלה תולדות... 2000]

וכפי שנזכרו בראש דברינו, היישוב היהודי והייחודי באיטליה עבר גלגולים נוספים...

***

"...ולאהוב את ארצו":

לוד – עיר בגבול השפלה ומישור החוף תיכון. שמה קדום. (נכון ל 1989-) 8000 מתוך 42000 תושביה מוסלמים.

(קצת מ)**תולדות לוד:** נזכרת לראשונה בשם רת'ן בתעודות מצריות עתיקות. על-פי המקרא, נבנתה בידי אלפעל מצאצאי בנימין: "**ובני אלפעל עבר ומשעם ושמד, הוא בנה את אונו ואת לוד ובנותיה.**" [דברי הימים_א' **ח'** 12] על-פי מקור תלמודי היתה מוקפת חומה בימי יהושע בן-נון. בימי שיבת ציון, התיישבו בה בני בנימין. עיר יהודית בתקופת שלטון הפרסים, שהפכה מרכז חשוב בימי החשמונאים. אחרי חורבן בית שני – מרכז גדול, מושב הסנהדרין הקטנה, מקומה

יום נעים (עם תפילה לפדיון שבויי ישראל...)

בס"ד

יום **ד'**, **כ"ב** ב**טבת** תשס"א (**17** בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

של ישיבה גדולה בראשותו של אליעזר בן-הורקנוס, שבה הורו רבי טרפון, רבי עקיבא, רבי יהודה וחכמים רבים אחרים. {ההמשך מחר...} [כל מקום ואתר]

יום נעים (עם תפילה לפדיון שבויי ישראל...)